

„Przejrzyste Media”: abonament jest nielegalny!

Co należy zrobić, by pomoc publiczna dla mediów państwowych była legalna?

Trzy powody dla których pomoc publiczna dla mediów państwowych łamie prawo Unii Europejskiej.

Po pierwsze, abonament stanowi pomoc nienotyfikowaną: Finansowanie polskich mediów państwowych, przewidziane w ustawie o radiofonii i telewizji oraz w ustawie o opłatach abonamentowych nie spełnia wymogów UE dla pomocy publicznej. Artykuł 88 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską przesądza że:

„Komisja zostanie poinformowana, o planach udzielenia lub zmiany sposobu udzielania pomocy publicznej z wyprzedzeniem, umożliwiającym ich ocenę.”

Polska nigdy nie notyfikowała pomocy publicznej, przewidzianej w ustawie o opłatach abonamentowych. Przekazanie TVP S.A. i PR S.A. pomocy publicznej przez KRRiT na podstawie nowej ustawy abonamentowej spowoduje złamanie prawa UE przez Polskę.

Niektórzy eksperci, związani z Ministerstwem Kultury, Krajową Radą Radiofonii i Telewizji oraz mediami państwowymi twierdzą, że abonamentu nie należy notyfikować, ponieważ nie podlega on akceptacji Komisji, jako pomoc która istniała przed 10 grudnia 1994 (tzw. stara pomoc). Traktat Akcesyjny stanowi, że następujące kategorie pomocy publicznej będą traktowane jako pomoc istniejąca w rozumieniu Artykułu 88(1) Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską:

- a) programy pomocowe wdrożone przed 10 grudnia 1994,
- b) programy pomocowe wymienione w załączniku do traktatu akcesyjnego,
- c) programy pomocowe, które przed przystąpieniem do wspólnoty zostały ocenione przez władze nowego państwa członkowskiego odpowiedzialne za nadzorowanie pomocy publicznej i zostały uznane za zgodne z *acquis*, i w stosunku do których Komisja nie wniosła zastrzeżeń.

Eksperci i urzędnicy, którzy twierdzą, że Polsce nie grozi interwencja Komisji Europejskiej mylą się. Dotacje dla mediów państwowych są „nową pomocą”, która podlega notyfikacji ponieważ:

- a) Obowiązek płacenia abonamentu i metoda jego przekazywania został ustanowiony ustawą o opłatach abonamentowych uchwaloną w bieżącym roku. Ustawa ta uchyliła funkcjonujący uprzednio w ustawie o radiofonii i telewizji rozdział „Opłaty abonamentowe” i w jego miejsce stworzyła nowy system pomocy publicznej dla mediów państwowych.

Informacja do dyskusji n/t mediów państwowych Nr. 11

- b) Pomoc dla mediów państwowych nie została umieszczona w załączniku do traktatu akcesyjnego.
- c) Przed przystąpieniem do UE Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumenta nie oceniał zgodności pomocy publicznej dla mediów państwowych z *acquis*, a jego Prezes Cezary Banasiński potwierdza, że nadawcy państwowi korzystają z nielegalnej pomocy państwowej.

Po drugie, państwo polskie nie zdefiniowało misji mediów państwowych, natomiast UE wymaga, by państwo członkowskie w oficjalnym dokumencie precyzyjnie ją określiło. Definicja ta musi być na tyle precyzyjna, by umożliwić innym nadawcom funkcjonowanie na rynku. Nadawca nie może sam sobie definiować misji. Wymóg ten został potwierdzony przez Komisję w 2001 w komunikacie¹ n/t stosowania zasad pomocy publicznej oraz w 2003 przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości w sprawie² Altmark.

Po trzecie, media państwowe nie są przygotowane do rozliczenia się z kosztów misji: Wobec braku definicji misji nie jest możliwe zbadanie, czy wysokość udzielonej pomocy publicznej nie przekracza rzeczywistej wysokości kosztów jej wykonywania. Zarząd TVP S.A. tylko pogarsza sytuację Polski w przyszłym sporze z Komisją Europejską, twierdząc, że wszystkie koszty funkcjonowania państwowej telewizji są związane z wykonywaniem misji publicznej, ponieważ wszystkie programy nadawane przez TVP S.A. są misyjne.

Co gorsza, standardem przyjętym przez Komisję do ustalenia kosztów realizacji misji będą koszty spotykane w dobrze zarządzanym przedsiębiorstwie (tzw. zasada benchmarkingu), a nie koszty rzeczywiście poniesione w słynącej z marnotrawstwa TVP S.A.

Co należy zrobić by uniknąć postępowania przed Komisją?

Po pierwsze, państwo polskie musi zdefiniować misję w oficjalnym dokumencie (np. w postaci zmiany ustawy o radiofonii i telewizji).

Po drugie, trzeba notyfikować prawidłowo wyliczoną pomoc publiczną dla mediów państwowych.

Po trzecie, wprowadzić system rozliczania państwowej telewizji i radia z kosztów realizacji misji.

¹ 2001/C 320/04

² Case C-280/2000